

**Tämä on alkuperäisen artikkelin
rinnakkaistallenne.**

**This is an electronic reprint of
the original article.**

Osaanko minä?

Johanna Hautamäki, TKI-asiantuntija, Centria-ammattikorkeakoulu

Kysymys, jota edelleen viikoittain pohdin työssäni palvelumuotoilijana ja TKI-asiantuntijana sekä aikuistuvien teinien äitinä on: osaanko minä? Työelämä asettaa meille usein runsaasti paineita siitä mitä meidän pitäisi osata ja onko aikaa työn tai perheen ohessa päivittää omaa osaamista. Osittain luomme näitä paineita myös itse itsellemme. Ulkoiset paineet voivat vaikuttaa omaan näkökulmaan siitä, mitä juuri minun pitäisi osata tänään, saati sitten ensi vuonna. Koronan mukanaan tuoma pakollinen digiloikka ja verkkoon siirtyminen eivät ainakaan ole helpottaneet tätä pohdintaa.

Työelämään palaava tai uusia suuntia uralleen etsivä joutuu kohtaamaan myös osaamisen kehittämisen haasteita. Voi olla tarpeen tarkastella tuorein silmin millaisia asioita haluan työelämässä tehdä ja missä olen hyvä. Välillä itsekkin tulee pohdittua, kun arki ottaa niskalenkkiä, että miksi en voisi keskittyä tekemään enemmän niitä asioita, joissa olen vahvoilla, sen sijaan että tiedostan mitä en vielä osaa ja käytän energiaa niiden täydentämiseen? Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että pitäisi pelätä kokeilla uusia asioita ja kehittää itseään, mutta kenenkään ei tarvitse osata kaikkea tai uupua riittämättömyyden tunteeseen. Kun kohtaa asioita, joita ei osaa voisi olla rakentavaa pysähtyä hetkeksi tarkastelemaan, että onko tämä aidosti asia, joka minun pitäisi osata vai ei.

Oman osaamisen tarkastelua varten olemme kehittäneet My Way 2 -hankkeessa Oman osaamisen kartoitus ja kehittäminen -valmennuksen. Valmennuksen aikana pohditaan joko ryhmänä tai yksilötapaamisessa oman osaamisen palikoita ja työn tekemisen tapoja. Pohdimme yhdessä myös mikä on se arvo mitä kukin haluaa muille tuottaa omalla panoksellaan. Työelämä on vahvassa murroksessa ja omaa osaamista on osattava soveltaa myös uusilla tavoilla työmarkkinoilla. On osattava etsiä erilaisia tapoja työllistää itsensä ja päivitettävä osaamistaan tarpeen mukaan. Valmennuksemme tarjoaa työkalun, jonka avulla tarkastellaan osaamista, eikä pelkästään ammattinimikkeitä ja voidaan löytää uusia käyttömahdollisuuksia omille taidoille erilaisilla aloilla.

Minun oma urapolkuni ja osaamisen historiani tähän asti on pitänyt sisällään erilaisia vaiheita ja uusia suuntia olen löytänyt useampaan otteeseen. Lukion jälkeen kävin taidekoulua ja haaveissa oli taiteilijan työ. Opiskelun aikana kuitenkin huomasin metalligrafiikan kurssien myötä, että itse laattojen työstäminen oli jopa mielenkiintoisempaa kuin lopputuloksena tehty taide. Ammatillinen taustani onkin vahvasti käsityöläisyydessä ja käsillä tekemisessä, opiskelin taidekoulun jälkeen ensin käsi- ja taideteollisessa oppilaitoksessa kivi- ja metallialaa. Sen jälkeen jatkoin opintojani vielä ammattikorkeakoulussa muotoilijaksi jalometalli pääaineena. Ensimmäinen uravaiheeni näiden opintojen jälkeen oli yksityisyrittäjänä ja erilaisten ohjauskeikkojen parissa. Suunnittelin, valmistin ja myin muun muassa omia korumalleja sekä ohjasin myös korukurseja ja erilaisia käsillä tekemisen työpajoja.

Vaikka nautin luovasta käsillä tekemisestä ja esimerkiksi sen tuomasta vapaudesta omien aikataulujen suhteen, koin työskentelyn yrittäjänä yksinäiseksi. Ensimmäinen askel uusiin suuntiin yrittäjän työstä oli

ammattillisen opettajan pedagogisten opintojen suorittaminen. Koulutuksen jälkeen tein lisääntyvässä määrin erilaisia opetuskeikkoja. Vahvempi ajatus uusien suuntien hakemisesta kypsyi edelleen, ja kun Lapin yliopistossa alkoi mielenkiintoinen eri alojen osaajia yhteen tuova maisteriohjelma Design, media & markets, hain rohkeasti mukaan. Maisteriopintojen aikana vahvistui ajatus, että haluan tehdä luovaa töitä osana työyhteisöä ja vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa. Uudeksi suunnaksi löytyi opintojen aikana palvelumuotoilu. Sen parissa pääsen edelleen suunnittelemaan luovasti uusia asioita ja nyt myös työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa. Olen huomannut, että minulle työssäni yksi erityisen palkitseva osa on se, kun saan osallistujat motivoitumaan jonkin yhteisen tavoitteen parissa, kipinöitä syttymään. Työyhteisökin löytyi lopulta opintojen loppusuoralla Centriasta.

Tänäänkin minulle luovuus ja ideointi ovat yhteydessä käsillä tekemiseen, parhaat ideani saan tekemisen kautta ja kohtaan ihmisiä mieluiten kasvokkain. Nytemmin hopealevyt, sahat ja juotosvälineet ovat tosin vaihtuneet kyniin, muistilehtiöihin ja Post-It lappuihin. Käsien piirtäminen ja kirjoittaminen edelleen auttavat minua näkemään asioita uusilla tavoilla. Palvelumuotoilu on tuonut minulle uusia tapoja siihen, miten voin tehdä ihmisläheistä työtä luovilla tavoilla. Siirtyminen etäyhteyksiin ja verkossa työskentelyyn koronan myötä on ollut taas ihan uusi lukunsa tässä osaamisen kehittämisessä ja itsensä haastamisessa.

Nyt kun tarkastelen omaa urapolkuani taaksepäin, niin se on ollut mielestäni kasvutarina. Se ei ole ollut suorin viiva ylioppilaan ja tämän hetken välillä, vaan siinä on ollut hyödyllisiä sivureittejä ja suunnan muutoksia pitkin matkaa. Tänään voin vastata itselleni, että kyllä, minä osaan monia asioita ja toisia en. Välillä olennaisempi kysymys voisi ehkä olla, mitä minun oikeasti tarvitsee osata? Kenenkään ei tarvitse osata kaikkea, vedetään henkeä ja ollaan uteliaita. Aina voi kehittyä paremmaksi työssään ja aikuistuvien teinien äitinä.

Johanna Hautamäki, TKI-asiantuntija

Centria-ammattikorkeakoulu

etunimi.sukunimi@centria.fi